

Б.Т. Нұриман
Анкара Қажы Байрам Велі Университеті,
Анкара, Түркия
E-mail: bekarysnuriman@gmail.com
ORCID: 0000-0002-6721-4295

Әлемдік фольклортанудағы «Фольклордың төрт функциясы» теориясы

Аңдатпа. Филология ғылымы саласындағы зерттеулер бірінші кезекте мәтінді танумен тығыз байланысты болып келеді. Осы бағыттағы ізденістер мен кешенді зерттеулер жаңа көзқарастар пен пайымдардың, теориялар мен зерттеу әдістерінің пайда болуына негіз болды. Солардың бірі, яғни халық ауыз әдебиетінің мәтіндерін саралауда туған көзқарас ретінде «Фольклордың төрт функциясы» (Four Functions of Folklore) теориясы айтылады. Оның тууына XX ғасырдың басында Б.К.Малиновский есімді ғалымның жасаған тұжырымы мен антрополог ғалымдардың пікірі себеп болады. Одан кейін араға 20-30 жыл салып ол тұжырым теорияға айналып, фольклор мәтінін зерттеудің тың әдісі ретінде ұсынылды. 1953-1954 жылы оны алғаш көтерген Американың фольклортанушы ғалымы – Уилям Баском. Содан бері аталмыш тақырып «Америка фольклор қоғамына» мүше ғалымдар арасында қызу талқыланып, зерттеу нәтижелері «Америка фольклор журналы» атты ғылыми басылымында жарияланып тұрды. Ғалым У.Баском халық ауыз әдебиеті мәтіндерін жинақтай келе, оның халық өміріндегі алатын орнын зерделейді. Нәтижесінде фольклорлық мәтіннің сейілдік, салт-дәстүрді қорғау, білім мен тәрбие беру және қалыптасқан көзқарас шеңберінен шығуды қолдау сынды негізгі төрт қызметін атап көрсетеді. Бұл теория ретінде қалыптасып, сол кездің өзінде ғылыми зерттеулер мен білім беру бағдарламаларында қолданыла бастады. Аталмыш тақырып 2000 жылдардан кейін түрік ғалымдары тарапынан да зерттеліп, білім беру мазмұнына енеді. «Фольклордың төрт функциясы» деп аталмаса да, мұндай көзқарастар XX ғасыр басынан бері қазақ ғалымдарының еңбегінде айтылып келеді. Алайда, Америка мен кеңес ғалымдарының арасында тығыз қарым-қатынастың болмауынан көптеген зерттеу еңбек назардан тыс қалып жатты. Сондықтан, бұл мақалада «Фольклордың төрт функциясы» теориясы, оны пайда болуы мен зерттелу тарихы қарастырылады. Ол үшін тақырыпқа қатысты алғаш пікір айтқан Б.К.Малиновский мен теорияны негіздеп берген У.Баском зерттеулері және басқа да ғалымдардың еңбегі негізге алынады. Аталмыш тақырыпқа қатысты мәселелер қазақ ғалымдарының пікірімен дәйектеліп отырады. Зерттеу нәтижесінде ғалым У.Баском айтқан фольклордың төрт қызметі жан жақты көрсетіліп, оның қазақ фольклорымен байланысы сараланады. Бұл өз кезегінде қазақ халық ауыз әдебиеті үлгілерін жаңа гуманитарлық білім аясында және әлемдік ғылыми байланыс негізінде зерттеуге мүмкіндік береді. Сонымен қатар, сала мамандарын даярлау барысында қолдануға болады.

Кілт сөздер: фольклор, фольклордың төрт функциясы, Уилям Баском, теория, қызметі.

Кіріспе. Филология ғылымы саласындағы зерттеулердің басты мәселесі мәтінді тану мен талдаудан туындайды. Бұл ретте әр ғалым өзінің көзқарасы мен зерттеу әдістерін ұсынып келеді. Әлемдік фольклортанудағы белгілі «Фольклордың төрт функциясы» (Four Functions of Folklore) теориясы да ауыз әдебиеті мәтіндерін зерделеуде пайда болған

көзқарастың қатарында. Ол туралы алғаш ХХ ғасырдың басында айтыла бастағанмен орта тұсында кеңінен талқыға түсті. Яғни, «Америка фольклоры қоғамына» мүше ғалымдар өздерінің «Америка фольклоры журналы» атты ғылыми басылымында тұрақты түрде көтеріп отырды. Онда ауыз әдебиеті мәтіндерін жинақтай келе, оның халық өміріндегі алатын орнын зерделейді. Нәтижесінде фольклорлық мәтіннің негізгі төрт қызметін атап көрсетеді. Бұл теория ретінде қалыптасып, сол кездің өзінде зерттеулер мен білім беру бағдарламаларында кеңінен қолданысқа енеді. 2000 жылдардан кейін аталмыш тақырыпқа түрік ғалымдары да қызығушылық танытып, салыстыра зерттей бастайды. Мұндай мазмұндағы зерттеулер мен нақты көзқарастар қазақ фольклортанушыларының еңбектерінде де кездесетіні рас. Дегенмен, бүгінгі жаһандық байланыс нығайған тұста қазақ фольклортану ғылымының және фольклорды оқыту процесінің әлемдік қауымдастықтан шет қалмауы керек. Сондықтан, «Фольклордың төрт функциясы» теориясының зерттелуі қазақ фольклортану ғылымы үшін маңызды.

Материалдар мен зерттеу әдістері. Зерттеу жұмысының нысаны ретінде әлемдік, оның ішінде Америка фольклортану ғылымында кеңінен талқыланған «Фольклордың төрт функциясы» (Four Functions of Folklore) теориясына қатысты ғылыми еңбектер таңдалды. Атап айтқанда, оның пайда болуына негіз болған Бронислав Каспар Малиновскийдің пайымдары мен теорияны негіздеп берген Уилиам Баском (Bascom, 1954: 333-349, Bascom, 2007: 71-83) зерттеулері. Сонымен қатар, аталмыш тақырыпқа байланысты түрік ғалымдары Метин Екиджи (Ekiçi, 2018: 124-126), Өзкүл Чобаноглу (Çobanoğlu, 2020: 251-265), Селжан Гүрчайыр (Gürçayır, 2007: 71-83) және қазақ ғалымдарының зерттеу еңбектері де негізге алынады. Сондықтан, мақалада «Фольклордың төрт функциясы» теориясының мәні мен мазмұны, пайда болуына себеп болған негіздер мен зерттелу тарихы және тағы басқа да маңызды мәселелері қарастырылады.

Зерттеу нәтижесі. Әлемдік фольклортану ғылымындағы «Фольклордың төрт функциясы» (Four Functions of Folklore) ауыз әдебиетін мәтіндерін зерттеуге арналған теория және әдіс деп аталады. Оның пайда болуына әуелде антрополог ғалымдар себеп болады. Олардың қатарында А.Р.Радклиф-Браун (A.R.Radcliffe-Brown), Б.Малиновский (Bronislaw Malinowski), Франз Боас (Franz Boas), Маргерат Меад (Margerat Mead), Мелвиле Херсковитс (Melville Herskovits), Рут Бенедикт (Ruth Benedict), Р.Дзурнуалд (R. Thurnwald) және Т.Бенфей (T. Benfey) сынды батыс ғалымдары аталады. Мәселен, түрік ғалымы Ө.Чобаноглу зерттеуінде Б.Малиновскийдің 1926 жылғы еңбегіндегі: «күмәнсіз, мәтін өте маңызды бірақ, контекстсіз мәтін – өлі» (Çobanoğlu, 2020: 292) деген тұжырымын келтіреді. Мұнда ғалым мәтінді жеке не жалаң емес, оны айтушысы мен тыңдарманын және шығарманың негізгі тақырыбы мен мазмұнын бірге, тұтас қарауды ұсынып отыр. Мұндай пікірді ғалым М.О.Әуезов те айтқан болатын. Ол 1932-1936 жылдары жасаған «Манас» эпосы туралы зерттеуінде: «Жазушы мен оқырманның бір-бірімен байланысы кітап арқылы ғана. Ал, жыршы мен тыңдаушы әрдайым бетпе-бет отырады. Олардың байланысы әлдеқайда жақын, бір-біріне тигізетін әсері де даусыз. Фольклорлық мәтінді оны тыңдайтын көпшіліксіз және әлеуметтік ортаның көзқарасын, әсерін, көңіл-күйін жеткізетін ақын-жыршысыз елестету мүмкін емес» (Әуезов, 2014: 85) дейді. Алайда, «Фольклордың төрт функциясы» атты теорияны көтерген Америка ғалымы У.Баском қазақ ғалымы М.О.Әуезовтің зерттеуінен хабарсыз екені, дұрысы – сол кездегі Америка мен кеңес ғалымдары арасында ғылыми байланыстың болмағаны байқалады. Қалай болғанда да Б.Малиновскийдің пікірі батыстың фольклортанушы ғалымдарының арасында қызу талқыға түсіп, нәтижесінде ауыз әдебиетін зерттеудің бірнеше теориясы мен әдістерінің тууына негіз болады. Соның бірі осы «Фольклордың төрт функциясы» екені белгілі.

Ғалым У.Баском өзінің пікірін алғаш 1953 жылы «Эл Пасо» (El Paso) атты жиналыста баяндама ретінде ұсынады. Кейін 1954 жылы «Америка фольклоры журналы» басылымында оны кеңірек мақала етіп жариялайды. Онда фольклорлық мәтінді талдау барысында оның үш қырына ерекше мән беріп қарайды. «1. Фольклордың әлеуметтік қыры. 2. Фольклордың мәдениет ретіндегі қыры. 3. Фольклордың қызметі (функциясы)» (Bascom, 1954: 333).

Сондықтан, ол кез келген фольклорлық мәтінді жанды дүние деп түсінеді де, оны жанды етіп тұрған элементтеріне басымдық береді. Яғни, оны кімнің, қашан, қайда, кімге, неге, қандай жағдайда, не мақсатта айтқаны маңызды. Бұла жерде көрерменнің қайда, қалай тыңдағаны және кім тарапынан тыңдатылғаны да ескерілуі керек. Сонда ғана фольклорлық мәтінге толық баға беруге әрі халықтың мәдениетін, әрбір адамның қоғамдағы қызметін, психологиясын толық түсінуге болады деп есептейді. Бұл пікірін дәлелдеу үшін Африка халықтары арасында жүргізілген зерттеулерді мысал етіп көрсетеді. Аталмыш тақырыпты зерттеген түрік ғалымы М.Екиджи бұған төмендегідей баға береді.

«Бұл зерттеу әдісінің маңызды тұсы, ауыз әдебиетінің мәтіндері ғана емес, ол мәтіндерді тудырған, пайда қылған және жаңадан қайта түрлендірген контексті, мазмұны. Міне, осы контекстегі ауыз әдебиетінің айтылуы немесе орындалуындағы негізгі мақсат – айтушы немесе орындаушының оны орындаудағы, таратудағы және қолданудағы себептері. Көрерменнің де оны тыңдау, түсіну, қолдану және басқа да себептері теорияның негізгі мәселелері» (Екісі, 2018: 124).

Мәселен, мұны қазақ фольклорындағы айтыс мәтінімен байланысты қарасақ. Онда көтерілген тақырыпты талдап, халықтың мәдениетіне, фольклорына қатысты пікір білдіру үшін екі ақынның қайда жерде, кімнің ортасында, не себепті, қандай оқиға үстінде сөз қағысқаны, сонымен қатар, тыңдаушының кім екені, сол айтысты тыңдауға деген сұраныстың болуы мен себебі секілді мәселелер бірге әрі толық қамтылуы керек. Осындай мәселелерді көтере келе У.Баском фольклордың төрт қызметін көрсетеді.

«1. Уақытты көңілді өткізу, қызыққа бөлеу және көңіл көтеру секілді сейілдік қызметі.

2. Құндылықтарды, қоғамдық институттарды және салт-дәстүрді қолдау қызметі.

3. Білім мен мәдениетті жас ұрпаққа сіңіру қызметі.

4. Қоғамдық және белгілі бір тұлғалардың қысымынан құтқару қызметі (Elliott, 1996: 655).

Ғалым У.Баском фольклор кез-келген халықта негізгі осы төрт мақсатта қолданылады деп тұжырым жасайды да, фольклорлық мәтіндерді мазмұнына қарай осы төрт топқа жатқызады. Осы көзқарас 1954 жылдан бастап батыс фольклортанушылары арасында қызу талқыға түседі. 1962 жылдары Венгер ғалымы Линда Дегх он екі мәрте ұйымдастырған фольклорлық экспедициясы нәтижесінде венгер халқының ертегілерін жинап, оған аталмыш теория аясында талдау жасайды. Нәтижесінде зерттеу жасаған қоғамында ертегі айту дәстүрінің кең жайылғанын, оның мәдени маңызы мен дәстүрлі құндылықтарын сақтауға арналғанына көз жеткізеді (Linda, 1969: 165). Аталмыш теория фольклордың негізгі төрт функциясын көрсеткенмен, кейін басқа да ғалымдар бесінші функцияның да бар екенін айтады. Оны «қарсылық функциясы» деп атап, оған бай мен кедейдің, билеуші мен халық арасындағы таптық күрес нәтижесінде пайда болған фольклорлық туындыларды жатқызады. Мұндай мазмұн халық арасында көбіне ертегі, өтірік өлең, анекдот, хикая, өлең және тақпақ үлгісінде кездесіп отырады. Ғалым М.Екиджи кеңес дәуіріндегі жүргізілген зерттеулердің осымен байланыстырады (Екісі, 2018: 124). Бұл жеке зерттеуді қажет ететін тақырып екені белгілі.

Талқылануы. Ғалым У.Баском тарапынан көтерілген «Фольклордың төрт функциясы» теориясының мақсаты – фольклор мәтіндерін жалаң қарамай, жан жақты әрі кешенді түрде зерделеу керектігінен туғаны белгілі. Бұл мәселе бастыстағыдай аталмаса да, арнайы төрт топқа бөлінбесе де, қазақ фольклортану ғылымында қарастырылып келеді. Мәселен, ғалым С.Қасқабасов «Ойөріс» атты зерттеу еңбегінде былай дейді:

«Фольклор – синкретті, көпфункционалы руханият. Ол әрі танымдық, әрі эстетикалық қызмет атқарады. Фольклор тәрбиелік мақсатта да пайдаланылады. Сонымен бірге фольклордың утилитарлық (қолданбалы) функциясы да бар, яғни ол белгілі бір жағдайда тұрмыстық қажетті өтейді. Фольклордың ең маңызды функциясы – эстетикалық және сейілдік. (Әлбетте, қажет болғанда идеологиялық міндет те атқарады). Фольклор қызметінің мұншалықты көп болуы, бір жағынан, оның синкреттілігінен туындаса, екінші жағынан, әр

жанрдың әр дәуірде әр түрлі міндет атқаруына және фольклорлық шығармалардың орындалу мақсатына байланысты (Қасқабасов, 2009: 6).

У.Баском еңбегінде көрсетілген фольклордың бірінші қызметі сейілдік болғанымен ол тек көңіл көтеруден тұрмайды. Онда мәтінді тудырушы немесе орындаушының шығармашылық шеберлігі мен эстетикалық талғамы да көрініс береді, тіпті астарында терең мағына да жатады. Бұл, соны тудырушы халықтың таным-түсінгі мен ойлау жүйесінен хабар береді. Қазақ фольклорынан мұның мысалын көптеп кездестіруге болады.

Екінші қызметі ретінде көрсетілген «Құндылықтарды, қоғамдық институттарды және салт-дәстүрді қолдау қызметі» де қазақ фольклорында әсіресе, жыраулық, жыршылық, ақындық дәстүрде молынан ұшырасады. Қоғамдық тұлғалар мен өнер иелері халықтың дәстүр-салтын жырлап, ұлттық құндылықтардың сақталуын жырына арқау етеді. Зерттеуші Ж.Кішкенбаева мен Б.Нұриманов еңбегінде қазақ ақындарының айтыстағы айтқан шумақтарын «Фольклордың төрт функциясы» теориясы аясында қарастырылып, ол осы екіншіге жатады деп түсіндіреді (Nurimanov және Kishkenbayeva, 2021: 104-107).

Теорияда көрсетілген фольклордың үшінші қызметі де қазақтың халық ауыз әдебиетінде көптеп кездеседі. Оған тәлім-тәрбиелік мазмұны басым, сол мақсатта қолданылатын фольклор үлгілерін айтуға болады. Бұқар жырау толғауларының тәрбиелік мәніне тоқталған зерттеуші А.Алтай мен Б.Нұриманов оны аталмыш теорияның үшінші қызметін орындап тұрғанын көрсетеді (Nurimanov және Altay, 2018: 44).

Ғалым У.Баском көрсеткен фольклордың төртінші қызметі толық ашылып көрсетілмеген. Алайда, оған қоғамның қалыптасқан құндылығына, салт-дәстүріне қарсы әрекет етушілерді арқау еткен және қалыптасқан көзқарастың шеңберінен шығуды қолдаған фольклор үлгілері жатқызады. Оған мысал ретінде ата-анасы мен ру ақсақалдары қарсы болса да, үйленген екі жастың хикаясы арқау болған ауыз әдебиеті үлгілерін айтуға болады.

Қорытынды. Ауыз әдебиеті үлгілерін зерттеп, зерделеуде ғалым У.Баском көтерген «Фольклордың төрт функциясы» (Four Functions of Folklore) теориясы мен зерттеу әдіс әлі күнге өзектілігін жойған жоқ. Ол 1953-1954 жылдары Америка пайда болғанымен, оның тууына 1926 жылы айтылған Б.К. Малиновский мен басқа да антрополог ғалымдардың зерттеулері себеп болады. Аталмыш теория мен зерттеу әдісі фольклор мәтіндерін кешенді түрде тануда әлемдік фольклортану ғылымы саласында кеңінен қолданылып келеді. Қазақтың халық ауыз әдебиетін жаңа гуманитарлық ғылым аясында зерделеуде У.Баском көзқарасының қосар үлесі мол екені анық. Мақалада «Фольклордың төрт функциясы» теориясы, оның тууына себеп болған негіздер, тақырыптың зерттелуі және ғалымдардың пікірі сараланды. Сонымен қатар, қазақ фольклорымен байланысы көрсетілді. Аталмыш зерттеу тақырыбы қазақ фольклорын жаңа қырынан, әлемдік ықпалдастық аясында зерттеуде және білім беру бағдарламаларында қолдануға болады.

Ғылыми мақала 2020-2022 жылдарға арналған ғылыми жобалар бойынша іргелі және қолданбалы ғылыми зерттеулерді гранттық қаржыландыру бойынша АР08053219 «Түркі фольклорын жаңа гуманитарлық білім аясында зерттеу» жобасын іске асыру аясында дайындалды.

Б.Т. Нуриман

Университет Анкара Хажы Байрам Вели

Анкара, Турция

E-mail: bekarysnuriman@gmail.com

Аннотация. Исследования в области филологической науки в первую очередь тесно связаны с распознаванием текста. Поиски и комплексные исследования в этом направлении положили начало появлению новых взглядов и суждений, теорий и методов исследования. Одна из них, то есть теория «Четырех функций фольклора» (Four Functions of Folklore), как родная точка зрения на дифференциацию текстов устного народного творчества. Его рождение вызвано выводом ученого по имени Б. К. Малиновского в начале XX века и

мнением ученых-антропологов. Затем, спустя 20–30 лет, его вывод стал теорией и был предложен как новый метод исследования фольклорного текста. Первым, кто поднял эту тему, был американский ученый – фольклорист-Вильям Баском в 1953–1954 годах. С тех пор данная тема активно обсуждалась среди ученых-членов «Общества американского фольклора», результаты исследования были опубликованы в научном издании «Журнал американского фольклора». Ученый В. Баском, обобщая тексты устного народного творчества, изучает его место в жизни народа. В результате выделяются четыре основные функции фольклорного текста: защита традиций, обычаев, образование и воспитание, поддержка выхода за рамки сложившихся взглядов. Он сформировался как теория и уже тогда стал использоваться в научных исследованиях и образовательных программах. Данная тема будет изучена турецкими учеными после 2000-х годов и включена в содержание образования. Такие взгляды упоминаются в трудах казахских ученых с начала XX века, хотя и не называется «четыре функции фольклора». Однако из-за отсутствия тесных отношений между американскими и советскими учеными многие исследовательские работы остались без внимания. Поэтому в данной статье рассматривается теория «четырех функций фольклора», история его возникновения и изучения. Для этого за основу берутся исследования Б. К. Малиновского, который впервые высказал свое мнение по теме, и У. Баскова, который обосновал теорию и труд других ученых. Вопросы, касающиеся данной темы, аргументируются мнением казахских ученых. В результате исследования всесторонне показаны четыре функции фольклора, озвученные ученым У. Баском, дифференцируются его связи с казахским фольклором. Это, в свою очередь, позволит изучать образцы устного казахского народного творчества в рамках нового гуманитарного знания и на основе мировых научных связей. Кроме того, может использоваться при подготовке отраслевых специалистов.

Ключевые слова: Фольклор, четыре функции фольклора, Вильям Баском, теория, функции.

B.T. Nuriman

Ankara Hacı Bayram Veli University

Ankara, Turkey

E-mail: bekarysnuriman@gmail.com

The theory of the "Four functions of folklore" in world folklore studies

Annotation. Research in the field of philological science is primarily closely related to text recognition. The search and comprehensive research in this direction marked the beginning of the emergence of new views and judgments, theories, and research methods. One of them, that is, the theory of the "Four Functions of Folklore", as a native point of view on the differentiation of texts of oral folk art. His birth was caused by the conclusion of a scientist named B. K. Malinowski in the early twentieth century and the opinion of anthropologists. Then, 20-30 years later, his conclusion became a theory and was proposed as a new method of studying the folklore text. The first person who raised this topic was an American folklore scholar – William Bascom in 1953-1954. Since then, this topic has been actively discussed among scientists-members of the "Society of American Folklore" the results of the study were published in the scientific publication "Journal of American Folklore". The scientist W. Bascom, generalizing the texts of oral folk art, studies its place in the life of the people. As a result, four main functions of the folklore text are distinguished: protection of traditions, customs, education and upbringing, support for going beyond the established views. It was formed as a theory and already then began to be used in scientific research and educational programs. This topic will be studied by Turkish scientists after the 2000s and included in the content of education. Such views have been mentioned in the works of Kazakh scientists since the beginning of the twentieth century, although it is not called "the four functions of folklore". However, due to the lack of close relations between American and Soviet scientists, many research

works were ignored. Therefore, this article discusses the theory of the "four functions of folklore", the history of its origin and study. For this purpose, the research of B. K. Malinowski, who first expressed his opinion on the topic, and W. Bascom, who justified the theory and the work of other scientists, are taken as a basis. The issues related to this topic are reasoned by the opinion of Kazakh scientists. As a result of the study, the four functions of folklore voiced by the scientist U. Bask are comprehensively shown, its connections with Kazakh folklore are differentiated. This, in turn, will allow us to study samples of oral Kazakh folk art within the framework of new humanitarian knowledge and based on world scientific relations. In addition, it can be used in the training of industry specialists.

Keywords: Folklore, four functions of folklore, William Bascom, theory, function.

Информация об авторе: Нуриман Б.Т., PhD доктор, старший преподаватель Университета Анкара Хажы Байрам Вели, Анкара, Турция. E-mail: bekarysnuriman@gmail.com, ORCID: 0000-0002-6721-4295, Scopus ID: 57201635894.

Әдебиеттер:

- [1] Әуезов М. (2014). Шығармаларының елу томдық толық жинағы. – Алматы: «Дәуір», «Жібек жолы». Т.10: Мақалалар, зерттеулер, әңгімелер, очерктер, аудармалар. 1932–1936. 456 б.
- [2] Bascom W.R. (1954). Four Functions of Folklore. *Journal of American Folklore*. Vol. 67, No. 266. pp. 333–349. URL: <https://www.jstor.org/stable/536411>
- [3] Bascom W.R. (2007). *Folklorun dört işlevi. / Çev. Selcan Gürçayır //Folklorun sahtesi: fakelore*. Ankara: Geleneksel Yayıncılık. pp. 71-83.
- [4] Çobanoğlu Ö. (2020). *Halkbilimi Kuramları ve araştırma yöntemleri tarihine giriş*. 11.Baskı. Ankara: Akçağ. P. 443.
- [5] Ekici M. (2018). *Halk Bilgisi (Folklor) Derleme ve İnceleme Yöntemleri*. 8.Baskı. – Ankara: Geleneksel Yayıncılık. P. 242.
- [6] Elliott Oring. (1996). *Functionalism / American Folklore An Encyclopedia /Edited by Jan Harold Brunvand*. New York & London: Garland Publishing. P. 1650.
- [7] Қасқабасов С. (2009). Ойөріс. Алматы: Жібек жолы. 303 б.
- [8] Linda Degh. (1969). *Folktales and Society: Storytelling in a Hungarian Peasant Community*. Translated by E.M. Schlossberger. Bloomington: Indiana University Press. P. 430.
- [9] Nurimanov B. and Altay A. (2018). *Karacaoğlan ve Bukar Kalkamanulı'nın şiirlerinin karşılaştırılması // Milli Folklor. №117*. pp. 41-56. <https://www.millifolklor.com/PdfViewer.aspx?Sayi=117&Sayfa=41>
- [10] Nurimanov B. and Kishkenbayeva Zh. (2021). *An investigation of aitys and the poems on pandemic in kazakhstan during the pandemic (Covid-19) // Milli Folklor. №129*. pp. 98-110. <https://www.millifolklor.com/PdfViewer.aspx?Sayi=129&Sayfa=100>

Литература:

- [1] Ауезов М. (2014). *Сборник сочинений в пятидесяти томах*. Алматы: «Дауір», «Жібек жолы». Т.10. С. 456. (на каз).
- [2] Баском У.Р. (1954). *Четырех функций фольклора*. Журнал в Американского фольклора. Часть 67, № 266. сс. 333–349. URL: <https://www.jstor.org/stable/536411> (на англ).
- [3] Баском У.Р. (2007). *Четырех функций фольклора / Пер. с англ. Селджан Гурчаир // Фольклорная подделка: Фейкlor*. Анкара: Традиционное издательство. сс. 71-83. (на турец).
- [4] Чобаноглу О. (2020). *Введение в историю фольклорных теорий и методов исследования*. 11 изд. Анкара: Акчаг. С. 443. (на турец).
- [5] Екиджи М. (2018). *Методика исследования и собирания фольклора*. 8. Изд. Анкара: Традиционное издательство. P. 242. (на турец).
- [6] Эллиот Оринг. (1996). *Функционализм / Энциклопедия в Американском фольклоре / Ред. Джан Харолд Брунванд*. Нью Йорк & Лондон: Издательство Гарленд. С. 1650. (на англ).
- [7] Қасқабасов С. (2009). Ойорис. Алматы: Жібек жолы. С. 303. (на каз).
- [8] Линда Дегх. (1969). *Сказки и общество: Рассказ в венгерской крестьянской общине*. Перевод Е.М. Склозбергер. Блумингтон: Издательство Индианского университета. С. 430. (на англ).
- [9] Нуриманов Б., Алтай А. (2018). *Сравнение стихов Караджаоглана и Букара Калкаманули // Милли фольклор. №117*. сс. 41-56. <https://www.millifolklor.com/PdfViewer.aspx?Sayi=117&Sayfa=41> (на турец).
- [10] Нуриманов Б., Кишкенбаева Ж. (2021). *Исследование айттысы и стихов о пандемии в Казахстане во время пандемии (Ковид-19) // Милли фольклор. №129*. сс. 98-110. <https://www.millifolklor.com/PdfViewer.aspx?Sayi=129&Sayfa=100> (на турец).

References:

- [1] Awezov M. Shigarmalarinin elu tomdik tolik zhinagi [Complete collection of works in fifty volumes]. Vol.10. Almaty: Dawir, Zhibek zholy. P.456. (in Kaz.).
- [2] Bascom W.R. (1954). Four Functions of Folklore. Journal of American Folklore. Vol. 67, No. 266. pp. 333–349. URL: <https://www.jstor.org/stable/536411> (in Eng.).
- [3] Bascom W.R. (2007). Folklorun dört işlevi. / Çev. Selcan Gürçayır //Folklorun sahtesi: fakelore. Ankara: Geleneksel Yayıncılık. pp. 71-83. (in Tur.).
- [4] Çobanoğlu Ö. (2020). Halkbilimi Kuramları ve araştırma yöntemleri tarihine giriş. 11.Baskı. Ankara: Akçağ. P. 443. (in Tur.).
- [5] Ekici M. (2018). Halk Bilgisi (Folklor) Derleme ve İnceleme Yöntemleri. 8.Baskı. – Ankara: Geleneksel Yayıncılık. P. 242. (in Tur.).
- [6] Elliott Oring. (1996). Functionalism / American Folklore An Encyclopedia /Edited by Jan Harold Brunvand. New York & London: Garland Publishing. P. 1650. (in Eng.).
- [7] Kaskabasov S. (2009). Oyoris. Almaty: Zhibek zholy. P. 303. (in Kaz.).
- [8] Linda Degh. (1969). Folktales and Society: Storytelling in a Hungarian Peasant Community. Translated by E.M. Schlossberger. Bloomington: Indiana University Press. P. 430. (in Eng.).
- [9] Nurimanov B. and Altay A. (2018). Karacaoğlan ve Bukar Kalkamanlı'nın şiirlerinin karşılaştırılması // Millî Folklor. №117. pp. 41-56. <https://www.millifolklor.com/PdfViewer.aspx?Sayi=117&Sayfa=41> (in Tur.).
- [10] Nurimanov B. and Kishkenbayeva Zh. (2021). An investigation of aitys and the poems on pandemic in kazakhstan during the pandemic (Covid-19) // Millî Folklor. №129. pp. 98-110. <https://www.millifolklor.com/PdfViewer.aspx?Sayi=129&Sayfa=100> (in Tur.).